

Adnan Kazmaoğlu
Y Mimar (İDGSA)

Muammer Hoca

1968 yılı; dünyada öğrencilerin hareketlendiği özgürlüklerin tartışıldığı yeni düşüncelerin gündeme geldiği bir dönüm noktası. Sanattan mimarlığa ivmesi artmış düşüncelere ve dünyadaki gelişmelere açık Akademi ortamı, o yıllarda varoluşçuluktan, Albert Camus, Sartre' dan dialektik materyalizme, Engels'e, Marks 'a geçiyor.

Akademi'de ilk gerçek öğrenci hareketleri başlıyor; özgürlükler toplumsal düzen anlayışı yeni bir çerçevede tartışılıyor. Böyle bir atmosfere paralel geçirdik mimarlık eğitimimizi. İlk kapsamlı öğrenci boykotunu yaptık. Hedefi akademi eğitim sisteminin değişmesiydi. Başarılı oldu. Eğitimin ana çatkısı değişti. Türkiye'de ilk defa öğrenciler yönetime katıldılar.

Bizim 50 kişilik sınıfımızın en az 20 kişisi gerçekten mimar olmak üzere Akademi'ye kararlı gelmiş öğrencilerden oluşuyordu. Akademi eğitiminin dışında kendi aramızda süren bir eğitim, tartışma ve birbirini geliştiren sinerjik bir ortam vardı. Bu gruptan mimari projede 10 kadar kişi yeni düşüncelere yeni yaklaşımlara daha açık ve imkan veren Bina Kürsüsü etrafında toplandık. Ben 4 projemi ikisi Muammer hoca ile olmak üzere Bina Kürsüsü'nde yaptım. Hoca ile çalışmak önce çizmek yerine konu üzerinde kapsamlı konuşmak, tartışmakla başladık. Bazen bu konuşmalar çok yükseklere de uçar giderdi. Ancak hepimizi heyecanlandırır, fena halde havaya sokar, adeta dünya mimarlığına yön veriyoruz zannettirirdi. Karşısında kendinizi öğrenci değil de bir mimar gibi hissettiğinizde zaten "zoka"yı yutmuş olurdunuz. Düşüncelere yön vermekten başka, projelere fiziki müdahale etmez, sizin adınıza çözüm üretmez, çözümü size buldurur. Sadece alternatifleri araştırmamız için bizi farketmeden zorlar. Yapılanlar karşısında heyecanlanır o heyecanı da inanılmaz ölçüde size aktarır. Öğrenciyi bir kalıp düşünceye, hatta kendi kalıbına sokmadan, özgür bir biçimde kendi kapasitesinin ve yeteneğinin sınırlarını bulmasını, geliştirmesini sağlardı.

Hocayla yaptığım iki proje de çok kapsamlıydı. Birinde Nişantaşı-Bomonti-Şişli bölgesini kentsel tasarım ölçeğinde ele almıştık. Uzun uzun çevremizin, tekil bina tasarımlarıyla gelişemeyeceği, bunun için kentsel ölçekte müdahalelere gerek olduğunu tartıştık. O yıllarda mimarlık ve şehircilik ortamında "kentsel tasarım" lafı bile ortalıkta yoktu. İkinci projede, belediyenin talebiyle ve hocanın önerisiyle Mersin sahil bandı ve kent meydanı düzenlemesini yapmak üzere, 3 öğrenci birlikte çalışmaya başladık. Boykot sonucu elde ettiğimiz yeni yönetmelik, gruplar olarak tek proje çalışmaya imkan veriyordu. Böylece ilk defa bu yönetmelik maddesine göre proje yapan biz olduk. Ancak hocanın motivasyonu sahil bandı, meydan, kent yaya alanları, belediye binası, ticaret odası, kültür merkezi, konut gelişme alanları ve hatta kent planını yaptık. Yapılan tasarımlar, çizimler, takdim 3 kişilik değil 15 kişilik emeğe denk düşüyordu. Neredeyse

bütün dönem öğrencilerinin projelerinin asıldığı mavi salonu sadece bizim projelerimiz doldurmuştu. (ne kadar "gaza" gelmiş olduğumuzu düşünün) Projeleri diğer kürsülerin hocalarından oluşan jüri değerlendiriyordu. Jüri tam not verdi. Hoca da heyecanlı ve çok memnundu. Ancak jüri üyelerinden biri bizim için hocanın farkını ortaya çıkaran bir soru sordu. "Çocuklar söyleyin bakalım hanginiz projenin hangi bölümünü yaptı?" Öğretmeye kapsamlı özgür çerçevede bakmakla, dar bakmak arasındaki fark. (15 proje kapasitesinde çalışmanın neresinde olursan ol o not hak edilir.) Hoca bize herşeye bütünden bakmayı, bütünden değerlendirmeyi öğretti.

Öğrenci çalışması dışında onun bürosunun iki işinde çalıştım. Ama projeleri bürosunun fizik mekanında değil, istediğimiz yerde çalışıyorduk. İlk çalışma bir villa projesi idi. Bana ne düşündüğünü meşhur dolma kalemiyle 1 cm kare içinde bodrum, zemin, 1. kat, çatı katını karalayarak anlattı. Sonuçta çizim 1-1,5 santimetre kare ebadında dolu bir mürekkep lekesi oldu. Ben "peki hocam" dedim. Projeyi yaptım, getirdim. O kağıdı saklamalıymışım. Muammer Hoca'yı en iyi anlatan dökümandı bence. Eğitimdeki tavrına paralel konuyu açmak, problemi anlamak, anlatmak, çözümü öğrenciye buldurmak.

2. proje, Akademi karşısında eski Koç Holding binasının üstüne ek kat çıkılması konusuydu. Çevresiyle bağlantısını göstermek, yakın çevresinin silüetini çizmek, belediyeye ve kurula ifade etmek, projeyi onaylatmak gerekiyordu. Ben kaptırıp Tophane'den Dolmabahçe'ye kadar bütün şeritin Cihangir tepeleriyle birlikte silüetini ve cephelerini çizdim. Görünce çok heyecanlandı. O heyecan ve sevinci anında size de aktarabiliyordu. Ben bunların ne demek olduğunu başka bir üniversitede hocalık yaparken çok daha iyi anladım. Mimarlığın çok kapsamlı düşünce ve heyecanla yürüdüğünü hocadan gördük, o heyecanla hala gidiyoruz. Sağolasın Muammer Hoca..